

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти
спеціальностей 081 Право та 262 Правоохоронна діяльність

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
теорії та історії держави і права,
конституційного права
Протокол № 4
від 04 листопада 2019 р.

Чернігів ЧНТУ 2019

Історія держави і права зарубіжних країн. Методичні вказівки до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальностей 081 Право та 262 Правоохоронна діяльність /Укл. Козинець О.Г. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ, 2019. – 56 с..

Укладач: КОЗИНЕЦЬ ОЛЕНА ГАВРИЛІВНА, кандидат історичних наук,
доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права,
конституційного права

Відповідальний за випуск: ВЕРЕМІЄНКО СВІТЛАНА ВІКТОРІВНА,
старший викладач кафедри теорії та історії
держави і права, конституційного права

Рецензент: СЕЛЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВІКТОРОВИЧ, декан юридичного
факультету ННІ права і соціальних технологій
Чернігівського національного технологічного
університету, к.ю.н., доцент

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА ДО ВСІХ ТЕМ КУРСУ	7
ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	9
ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА	
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА	10
ЛІТЕРАТУРА ДОДАТКОВА	47

ВСТУП

Навчальним планом денної форми навчання для студентів I курсу юридичного факультету спеціальностей 081 Право та 262 Правоохоронна діяльність передбачено вивчення предмета “Історія держави і права зарубіжних країн” обсягом 120 годин.

Історія держави і права зарубіжних країн є однією з найважливіших дисциплін у системі юридичної освіти, оскільки дає знання з основ історичного розвитку державних установ та правових інститутів.

Вивчення цієї дисципліни здійснюється на підставі модульно-рейтингової системи організації навчального процесу, метою якої є підвищення рівня знань юристів та забезпечення їх конкурентоздатності у світовому навчальному просторі.

Запропоновані завдання до самостійної роботи підготовлені відповідно до робочої програми навчальної дисципліни “Історія держави і права зарубіжних країн”. Саме тому, рекомендується спочатку ознайомитися з програмою курсу, яка детально розбиває теми за відповідними модулями. У завданнях відображено основний зміст навчальної дисципліни та кожна з тем містить схематичний матеріал, що сприяє систематизації знань історії держави і права зарубіжних країн.

Головною умовою успішного оволодіння змістом дисципліни “Історія держави і права зарубіжних країн” є систематична робота студентів. Після прослуховування навчальних лекцій, що розкривають основні проблеми історії держави і права зарубіжних країн, студентам необхідно продовжити самостійний аналіз шляхом вивчення відповідних нормативних актів, законників, “правд”, конституцій, кодексів та інших документів, що дає можливість засвоїти їм зміст окремих інститутів права, структуру державного механізму та ін. Студенти самостійно повинні працювати над вивченням нових основних понять курсу, саме тому кожному студентові доцільно завести словник основних понять і термінів з історії держави і права зарубіжних країн, також необхідно мати особистий конспект першоджерел. Для повного оволодіння теоретичним і нормативним матеріалом з відповідної теми необхідно також опрацьовувати додаткові матеріали з історії держави і права зарубіжних країн, що публікуються в періодичних виданнях.

Самостійна робота складає більшість годин, передбачених для вивчення дисципліни і виконується студентами за завданням викладача, але без його особистої участі.

Самостійна робота проводиться з метою:

- систематизації і закріплення здобутих теоретичних знань і практичних умінь студентів;
- поглиблення і розширення теоретичних знань;
- формування вмінь використовувати нормативну, правову, довідкову і спеціальну літературу;
- розвитку пізнавальних можливостей і активності студентів: творчої ініціативи, самостійності, відповідальності й організованості;

- формування самостійності мислення, здатності до саморозвитку, самовдосконалення й самореалізації;
- розвитку дослідницьких умінь.

На підставі прочитаної додаткової літератури можна пропонувати студентам написати реферати на цікаві для них теми.

При потребі студенти можуть отримати консультацію викладача з тих питань, що недостатньо їм зрозумілі. З урахуванням цих запитань, результатів здачі заліку викладач готує письмові консультації для студентів, які постійно поновлює.

Методичні рекомендації спрямовані на вирішення таких головних завдань: створення умов для реалізації єдиного підходу до організації самостійної роботи студентів; сприяння формуванню у студентів навичок самостійної навчальної, науково-дослідної й практичної роботи; сприяння розвитку й поглибленню професійних, наукових і практичних інтересів студентів; сприяння формуванню професійних якостей, знань, умінь і навичок майбутніх фахівців; створення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента.

Основними завданнями самостійної роботи студентів є засвоєння в повному обсязі програми курсу “Історія держави і права зарубіжних країн”. Самостійна робота студентів містить у собі:

- підготовку до аудиторних занять (лекційних та практичних);
- виконання відповідних завдань з навчальної дисципліни протягом семестру;
- самостійну роботу над окремими темами навчальної дисципліни відповідно до навчально-тематичного плану;
- підготовку до практичних занять та виконання завдань, передбачених робочою програмою дисципліни;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ);
- підготовку до усіх видів контрольних випробувань (підсумкових, залікових, екзаменаційних тощо);
- участь у роботі факультативів, спецсеминарів тощо;
- участь у студентських наукових і науково-практичних конференціях, семінарах, олімпіадах тощо;
- інші види діяльності, що ініціюються та здійснюються інститутом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

Організацію самостійної роботи студентів здійснює кафедра, лектор, а також самі студенти. У межах підготовки студентів до самостійної роботи над вивченням дисципліни “Історія держави і права зарубіжних країн” з метою формування первинних навичок самостійної роботи під час першої лекції розглядається питання “Організація самостійної роботи студентів”. Організація й контроль ходу і змісту навчальної самостійної роботи та її результатів здійснюється відповідно до графіків самостійної роботи студентів.

З власної ініціативи кафедра може проводити студентські навчальні й наукові заходи (конференції, олімпіади, симпозіуми тощо).

Самостійна “навчальна й навчально-дослідна робота” виконується студентами під керівництвом викладача, який здійснює аудиторну роботу в цій

навчальній групі. Самостійна робота студентів повинна мати такі головні ознаки:

- бути виконаною особисто студентом або студентською підгрупою (командою), де кожен її член самостійно виконує свою частину колективної роботи;

- бути закінченою розробкою, де розкриваються й аналізуються актуальні проблеми з певної теми або її окремих аспектів;

- демонструвати достатню компетентність автора в розкритті питань, що досліджуються;

- мати навчальну, наукову або практичну спрямованість і значимість;

- містити певні елементи новизни;

- самостійна письмова робота оформляється відповідно до вимог кафедри.

Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів враховує специфіку різного роду діяльності студентів і викладачів. Усі навчально-методичні та навчальні матеріали й видання щодо дисципліни повинні містити рекомендації для самостійної роботи студентів. Так, рекомендації із самостійного вивчення або повторення навчального матеріалу містять вказівки щодо терміну, обсягу, якості засвоєння матеріалу із зазначенням навчальних, наукових та навчально-методичних видань, що використовуються з цією метою, а також питання для самоконтролю, тести, контрольні запитання і завдання, приклади оформлення самостійної письмової роботи та ІНДЗ.

Слід зазначити, що види завдань для самостійної роботи, їх зміст і характер мають варіативний і диференційований характер, ураховують специфіку спеціальності та індивідуальні особливості студентів. Безумовно, основними видами самостійної роботи слід вважати практичні та тестові завдання. Проте, викладач може самостійно обирати і такі додаткові види самостійної роботи: підготовка повідомлень до виступу на семінарі, конференції; підготовка рефератів, тематичних кросвордів; підготовка до ділових (тренінгових) ігор.

До кожної теми, винесеної для самостійної роботи, запропонований перелік літератури.

Результати самостійної роботи студентів оцінюються викладачем, який веде практичні заняття з навчальної дисципліни. Форми контролю самостійної роботи обираються викладачем з таких варіантів:

- поточний контроль на основі виконання вправ та завдань під час семінарських занять;
- інтерактивний контроль самостійної роботи над теоретичним матеріалом під час семінарських занять;
- поточний контроль засвоєння знань на основі оцінки усної відповіді на питання, повідомлення під час семінарських занять;
- звіт за темою, що вивчалася самостійно;
- тестування, виконання письмової контрольної роботи.

Результати самостійної роботи студентів можуть бути опубліковані в спеціалізованих студентських наукових виданнях, апробовані на науково-практичних студентських конференціях.

ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА ДО ВСІХ ТЕМ

До всіх тем самостійної роботи з дисципліни “Історія держави і права зарубіжних країн” є такі базові джерела права та підручники.

Нормативно-правові акти:

1. Документы по истории Великой французской революции. – Т.1. – М.,1990.
2. Конституции буржуазных государств. – М.,1982.
3. Конституции и законодательные акты буржуазных государств XVII – XIX вв. Англия, США, Франция, Германия. / Под ред. П.Н.Галанзы. – М.,1957.
4. Конституции и законодательные акты Французской республики. – М.,1958.
5. Коран. – М.,1963.
6. Лавровский В.М. Сборник по истории английской буржуазной революции XVII в. – М.,1983.
7. Маньков А.Г. Российское законодательство X-XX вв. – М.,1985. – Т.3. – С.75-446.
8. Надирадзе Л.И. Хрестоматия по истории Халифата. – М.,1968.
9. Протоколы заседаний Парижской коммуны. – М.,1959.
10. Сборник документов по всеобщей истории государства и права / составитель К.Е.Ливанцев. – Л.,1977.
11. Сборник документов по истории государства и права СССР. – М.,1968. – Ч.1.
12. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. – М.,1961.
13. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
14. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
15. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
16. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
17. Хрестоматия по истории средних веков. – Т.1-3. – М.,1961-1963.

Підручники

1. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
2. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.

3. Глиняный В.П. История государства и права зарубежных стран. – Ч.1. – Х.,2004.
4. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
5. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М.,1963.
6. Жидков О.А. История государства и права стран Латинской Америки. – М.,1967.
7. История государства и права зарубежных стран / за ред. О.А.Жидкова, Н.А.Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
8. История государства и права России / за ред. Ю.П. Титова. – М.,1997.
9. История государства и права славянских народов / Авт.-сост. И.Н.Кузнецов. – Минск,2007.
10. История государства и права стран Азии и Африки. – М.,1964.
11. Історія держави і права зарубіжних країн / За заг. ред. проф. О.М.Джужи. – К.,2006.
12. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час) / За ред. проф. Б.Й. Тищика. – Львів,2006.
13. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира. – Волгоград, 1998.
14. Ливанцев К.Е. История буржуазного государства и права. – Л.,1986.
15. Ливанцев К.Е. История государства и права феодальной Польши. – М.,1958.
16. Маймескулов Л.М., Россіхін В.В., Тихоненков Д.А. Історія держави і права зарубіжних країн. – Х.,2006.
17. Макарчук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
18. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
19. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
20. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
21. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
22. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999.
23. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
24. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
25. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д/з)
1	Предмет, метод дослідження та періодизація ІДПЗК	2/4
2	Держава і право Стародавнього Єгипту	2/4
3	Держава і право Стародавнього Вавілону	3/4
4	Держава і право Стародавньої Індії	2/4
5	Держава і право Стародавнього Китаю	3/4
6	Держава і право Стародавньої Греції	4/3
7	Держава і право Стародавнього Риму	4/3
8	Держава і право франків	2/3
9	Феодальна держава і право Англії	2/4
10	Феодальна держава і право Франції	4/4
11	Феодальна держава і право Німеччини	4/3
12	Арабський халіфат	2/4
13	Феодальна держава і право Болгарії, Сербії, Польщі та Чехії	4/4
14	Держава і право феодальної Росії	3/4
15	Буржуазна держава і право Англії	4/4
16	Держава і право США	4/4
17	Буржуазна держава і право Франції	2/4
18	Буржуазна держава і право Німеччини	4/5
19	Буржуазна держава і право Японії	4/4
20	Паризька Комуна і утворення Третьої республіки у Франції	6/5
21	Держава і право Росії ХІХ – початку ХХ ст.	4/4
22	Виникнення та розвиток радянської держави і права	4/5
23	Держава і право Німеччини новітнього періоду	3/5
24	Держава і право США новітнього періоду	3/4
25	Держава і право Англії новітнього періоду	4/4
26	Держава і право Франції новітнього періоду	3/4
27	Виникнення і розвиток незалежних держав у Східній Європі, Азії, Африці та Латинській Америці	3/4
Разом		90/108

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА

Тема 1. Предмет, метод дослідження та періодизація історії держави і права зарубіжних країн

1. Історіографія історії держави і права зарубіжних країн.
2. Виникнення та загальні закономірності становлення та розвитку держав Стародавнього Сходу.
3. Сутність азіатського способу виробництва. Його відмінності від рабовласницького способу виробництва
4. Поняття “східної деспотії”: особливості та характерні риси.
5. Роль географічного середовища у формуванні типу держави і форми правління.

Інформаційні джерела

1. Авдиев В.И. История древнего Востока. – М.,1953.
2. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
3. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
4. Глиняный В.П. История государства и права зарубежных стран. Учебное пособие. Ч1. – Х.,2004.
5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
6. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М.,1963.
7. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
8. История государства и права зарубежных стран. Учебно-методическое пособие / за ред. Н.А.Крашенинниковой. – М.,2003.
9. Крашенинникова Н.А. История права Востока. – М.,1994.
10. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
11. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
12. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
13. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
14. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
15. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999. – Т.1.
16. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
17. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
18. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996. – Т.1.

19. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
20. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
21. Хрестоматия по истории Древнего Востока. – В 2-х т. – М.,1980.
22. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
23. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
24. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
25. Якобсон В.А. Некоторые проблемы исследования государства и права древнего Востока // Народы Азии и Африки. – 1984. - №2,3.

Тема 2. Держава і право Стародавнього Єгипту

1. Державний апарат Стародавнього Єгипту та його основні ланки.
2. Зміни в характері суспільних робіт, в апараті управління в різні періоди розвитку держави у Стародавньому Єгипті.
3. Роль жрецтва в єгипетському суспільстві. Причини протистояння між жерцями та царською владою в період Нового царства.

Інформаційні джерела

1. Авдиев В.И. История древнего Востока. – М.,1953.
2. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
3. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
4. Глиняный В.П. История государства и права зарубежных стран. Учебное пособие. Ч1. – Х.,2004.
5. Государство и социальные структуры на древнем Востоке: Сборник статей. – М.,1989.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М.,1963.
8. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
9. История государства и права зарубежных стран. Учебно-методическое пособие / за ред. Н.А.Крашенинниковой. – М.,2003.
10. История государства и права: Словарь-справочник / Под ред. М.И.Сизикова. - М.,1997. - 304 с.
- 11.Краткая Российская энциклопедия: В 3-х т. / Сост. В.М.Карев. – М.,2003.
12. Крашенинникова Н.А. История права Востока. – М.,1994.
13. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
- 14.Лурье. Очерки древнеегипетского права XVI – X вв. до н.э. – М.,1960.
15. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.

16. Редер Д.Г. Законодательство в Древнем Египте // Культура Древнего Египта. – М.,1976.
17. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
18. Словарь исторических терминов / Под ред. А.П.Крюковских. – СПб.,1998. – 464 с.
19. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
20. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
21. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999. – Т.1.
22. УСЕ Універсальний словник-енциклопедія / Гол. Ред. Ради чл.-кор. НАНУ М.Попович. – К.,1999. – VII+1551 с.
23. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
24. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
25. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996. – Т.1.
26. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
27. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
28. Хрестоматия по истории Древнего Востока. – В 2-х т. – М.,1980.
29. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
30. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
31. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
32. Якобсон В.А. Некоторые проблемы исследования государства и права древнего Востока // Народы Азии и Африки. – 1984. - №2,3.

Тема 3. Держава і право Стародавнього Вавілону

1. Виникнення перших міст-держав на території Дворіччя, розвиток землеробства, соціальної структури та управління.
2. Коли і за яких умов у Межиріччі сформувалася перша централізована держава?
3. Охарактеризуйте місцеву адміністрацію та державний апарат держави шумерів.
4. Право власності за законами Хаммурапі.
5. Правовий режим майна “ілку”.

Інформаційні джерела

1. Авдиев В.И. История древнего Востока. – М.,1953.
2. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.

3. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
4. Глиняный В.П. История государства и права зарубежных стран. Учебное пособие. Ч1. – Х.,2004.
5. Государство и социальные структуры на древнем Востоке: Сборник статей. – М.,1989.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. Дандамаев М.А. Рабство в Вавилоне. – М.,1974.
8. Древний Вавилон. – Смоленск,2001.
9. Дьяконов И.М. Общественный и государственный строй Древнего Двуречья. Шумер. – М.,1959.
10. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М.,1963.
11. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
12. История государства и права зарубежных стран. Учебно-методическое пособие / за ред. Н.А.Крашенинниковой. – М.,2003.
13. История государства и права: Словарь-справочник / Под ред. М.И.Сизикова. - М.,1997. - 304 с.
14. Краткая Российская энциклопедия: В 3-х т. / Сост. В.М.Карев. – М.,2003.
15. Крашенинникова Н.А. История права Востока. – М.,1994.
16. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
17. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
18. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
19. Скрипилев Е.А. Основные черты права Древнего Востока (Законы Хаммурапи). – М,1964.
20. Словарь исторических терминов / Под ред. А.П.Крюковских. – СПб.,1998. – 464 с.
21. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
22. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
23. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999. – Т.1.
24. УСЕ Універсальний словник-енциклопедія / Гол. Ред. Ради чл.-кор. НАНУ М.Попович. – К.,1999. – VII+1551 с.
25. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
26. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
27. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996. – Т.1.
28. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
29. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
30. Хрестоматия по истории Древнего Востока. – В 2-х т. – М.,1980.

31. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
32. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
33. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
34. Якобсон В.А. Некоторые проблемы исследования государства и права древнего Востока // Народы Азии и Африки. – 1984. - №2,3.
35. Якобсон В.А. Возникновение писаного права в Древней Месопотамии // ВДИ. – 1984. - №4.
36. Якобсон В.А. «Кража» и «грабеж» по законам Хаммурапи // Палестинский сборник. – Вып. 26. – М.,1978.

Тема 4. Держава і право Стародавньої Індії

1. Арійське завоювання Індії.
2. Система варн. Права, обов'язки, статус варн.
3. Джерела й основні риси права Індії за “Законами Ману” та “Артхашастри”.

Інформаційні джерела

1. Авдиев В.И. История древнего Востока. – М.,1953.
2. Бонгард-Левин Г.М. Индия эпохи Маурьев. – М.,1973.
3. Бонгард-Левин Г.М. Республики в древней Индии (Проблематика и основные материалы) // Вестник древней истории. – 1966. - №3.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
5. Вигасин А.А., Самозванцев А.Г. “Артхашастра”. Проблемы социальной структуры и права. – М.,1984.
6. Вигасин А.А. «Уста о рабах» в Артхашастре Каутильи // ВДИ. – 1976. - №4.
7. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
8. Глиняный В.П. История государства и права зарубежных стран. Учебное пособие. Ч1. – Х.,2004.
9. Государство и социальные структуры на древнем Востоке: Сборник статей. – М.,1989.
10. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
11. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М.,1963.
12. Законы Ману. – М.,1960.
13. Ильин Г.Ф. Основные проблемы рабства в Древней Индии // История и культура Древней Индии. – М.1963.
14. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
15. История государства и права зарубежных стран. Учебно-методическое пособие / за ред. Н.А.Крашенинниковой. – М.,2003.

16. История государства и права: Словарь-справочник / Под ред. М.И.Сизикова. - М.,1997. - 304 с.
17. Краткая Российская энциклопедия: В 3-х т. / Сост. В.М.Карев. – М.,2003.
18. Крашенинникова Н.А. Индусское право: история и современность. – М.,1982.
19. Крашенинникова Н.А. История права Востока. – М.,1994.
20. Крашенинникова Н.А. Происхождение права Древней Индии // Правоведение. – 1977. - №1.
21. Кузнецов А.А. Эволюция индийской касты. – М.,1983.
22. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
23. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
24. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
25. Словарь исторических терминов / Под ред. А.П.Крюковских. – СПб.,1998. – 464 с.
26. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
27. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
28. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999. – Т.1.
29. УСЕ Універсальний словник-енциклопедія / Гол. ред. ради чл.-кор. НАНУ М.Попович. – К.,1999. – VII+1551 с.
30. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
31. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
32. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996. – Т.1.
33. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
34. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
35. Хрестоматия по истории Древнего Востока. – В 2-х т. – М.,1980.
36. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
37. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
38. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
39. Якобсон В.А. Некоторые проблемы исследования государства и права древнего Востока // Народы Азии и Африки. – 1984. - №2,3.

Тема 5. Держава і право Стародавнього Китаю

1. Особливості суспільного і державного ладу Стародавнього Китаю.
2. Реформи Шан Яна в Китаї.
3. Джерела та основні риси права Стародавнього Китаю.

Інформаційні джерела

1. Авдиев В.И. История древнего Востока. – М.,1953.
2. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
3. Васильев Л.С. Возникновение и формирование китайского государства // Китай: история, культура и историография. – М.,1977.
4. Васильев Л.С. Проблемы генезиса Китайского государства. – М.,1983.
5. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
6. Глиняный В.П. История государства и права зарубежных стран. Учебное пособие. Ч1. – Х.,2004.
7. Государство и социальные структуры на древнем Востоке: Сборник статей. – М.,1989.
8. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
9. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М.,1963.
10. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
11. История государства и права зарубежных стран. Учебно-методическое пособие / за ред. Н.А.Крашенинниковой. – М.,2003.
12. История государства и права: Словарь-справочник / Под ред. М.И.Сизикова. - М.,1997. - 304 с.
13. Краткая Российская энциклопедия: В 3-х т. / Сост. В.М.Карев. – М.,2003.
14. Крашенинникова Н.А. История права Востока. – М.,1994.
15. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
16. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
17. Переломов Л.С. Империя Цинь – первое централизованное государство в Китае (221-202 гг. до н.э.). – М.,1962.
18. Рогожин А.Й., Страхов Н.Н. История государства и права рабовладельческого Китая. – М.,1960.
19. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
20. Словарь исторических терминов / Под ред. А.П.Крюковских. – СПб.,1998. – 464 с.
21. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
22. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
23. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999. – Т.1.

24. УСЕ Універсальний словник-енциклопедія / Гол. Ред. Ради чл.-кор. НАНУ М.Попович. – К.,1999. – VII+1551 с.
25. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
26. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
27. Хрестоматія по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996. – Т.1.
28. Хрестоматія по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
29. Хрестоматія по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
30. Хрестоматія по истории Древнего Востока. – В 2-х т. – М.,1980.
31. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
32. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
33. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
34. Якобсон В.А. Некоторые проблемы исследования государства и права древнего Востока // Народы Азии и Африки. – 1984. - №2,3.

Тема 6. Держава і право Стародавньої Греції

1. Загальна характеристика держави і права у Стародавній Греції.
2. Значення реформ Солона для розвитку Афін.
3. Розквіт афінської демократії за Ефіальта та Перікла.
4. Охарактеризуйте сильні та слабкі сторони афінської демократії.
5. Реформи Лікурга та їх вплив на становлення держави у Спарті.
6. Охарактеризуйте правове становище спартиатів, періеків, ілотів.
7. У чому полягає відмінність античних держав від держав Стародавнього Сходу?

Інформаційні джерела

1. Андреев Ю.В. Раннегреческий полис. – Л.,1976.
2. Боннар А. Греческая цивилизация. – В 2-х тт. – Ростов-на-Дону,1994.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Быт и нравы древних греков. – Смоленск,2000.
5. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. Громаков Б.С. История рабовладельческого государства и права (Афины, Рим). – М.,1986.
8. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
9. История Древней Греции. – М.,1962.

10. История Древней Греции. – СПб.,1999.
11. Катрич В.М. Історія рабовласницької держави і права стародавньої Греції. – К.,1969.
12. Кечекьян С.Ф. Государство и право древней Греции. – М.,1963.
13. Колобова К.М. Возникновение и развитие Афинского государства. – М.,1958.
14. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира. – Волгоград, 1998.
15. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
16. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
17. Паршиков А.Е. Организация суда в Афинской державе // ВДИ. – 1974. - №2.
18. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
19. Соловьева С.С. Раннегреческая тирания (к проблеме возникновения государств Греции). – М.,1964.
20. Страхов М.М. Історія держави і права Стародавнього світу. – Х.,1994.
21. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
22. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів,1999. – Т.1.
23. Федоров К.Г. Афины – правовое государство античности. – Краснодар, 1991.
24. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
25. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
26. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
27. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
28. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
29. Хрестоматия по истории Древней Греции. – М.,1964.
30. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
31. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1995,1996,2000.
32. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 7. Держава і право Стародавнього Риму

1. Компетенція царів Спарти, герусії та колегії ефорів.
2. Охарактеризуйте сильні та слабкі сторони аристократичної республіки у Спарті.
3. Особливості формування та розвитку давньоримської общини.
4. Правове становище патрициїв та плебеїв. Якими громадянськими правами користувалися патриції і не користувалися плебеї до реформи Сервія Тулія?
5. Порівняйте реформи Солона в Афінах та Сервія Тулія в Римі. Знайдіть загальне та особливе.
6. Причини кризи республіканської форми правління в Римі.
7. Причини переходу до монархії в Римі: принципат, домінат. Чим домінат відрізняється від принципату?
8. Реформи Діоклетіана, їх сутність.
9. Реформи Костянтина.
10. Суспільний лад Риму у період монархії, розвиток колонату.
11. Повноваження Сенату, народних зборів і вищих магістратів, консулів, трибунів, едилів в період республіки та принципату.
12. Закони XII таблиць: загальна характеристика та їх прогресивне значення.
13. Коли і за яких обставин були створені Закони XII таблиць.
14. Історичне значення римського права.

Інформаційні джерела

1. Андреев М. Недвижимая собственность в Риме до XII таблиц // ВДИ. – 1955. - №1. – С.142-146.
2. Бартошек М. Римское право. Понятия, термины, определения. – М.,1989.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
6. Громаков Б.С. История рабовладельческого государства и права (Афины, Рим). – М.,1986.
7. Гюнтер Р. К развитию социальной и имущественной дифференциации в древнейшем Риме // ВДИ. – 1959. - №1. – С.52-83.
8. Игнатенко А.В. О начале государственности в Риме (к вопросу о возникновении политической власти) // Античная древность и средние века: Вопросы социально-политического развития. Сб. научн. Трудов. – Свердловск,1988.
9. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
10. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира. – Волгоград, 1998.

11. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград, 2001.
12. Немировский А.И. К вопросу о времени и значении центуриатной реформы Сервия Туллия // ВДИ. И- 1959. - №2.
13. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М., 1998. – Т.1.
14. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків, 2003.
15. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2003.
16. Тищик Б.Й. Історія держави і права країн Стародавнього світу. – В 2-х тт. – Львів, 1999. – Т.2.
17. Тищик Б.Й. Історія держави і права Стародавнього Риму. – Львів, 1999.
18. Утченко С.Л. Кризис и падение Римской республики. – М., 1965.
19. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1994.
20. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И. Батыра, Е.В. Поликарповой. – М., 1996.
21. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М. Черниловского. – М., 1984.
22. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М., 1999.
23. Хрестоматия по истории Древней Греции. – М., 1964.
24. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
25. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996, 2000.
26. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К., 1995.

Тема 8. Держава і право франків

1. Загальна характеристика феодальної держави і права (особливості виникнення та розвитку, зв'язок політичної влади з землеволодінням).
2. Місце релігії та церкви в житті феодальної держави.
3. Причини реформи Карла Мартелла (держави франків). Її вплив на формування ранньофеодального суспільства.
4. Франкська імперія за Карла Великого.
5. Розпад імперії Карла Великого та наслідки цього процесу.
6. Назвіть пережитки родового ладу, які прослідковуються в “Салічній правді”.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М., 1996.
2. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2004.
3. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.

4. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
5. Гуревич А.Л. Проблемы генезиса феодализма в Западной Европе. – М.,1970.
6. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
7. Корсунский А.Р. Образование раннефеодального государства в Западной Европе. – М.,1963.
8. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
9. Лебек С. Происхождение франков. V-IX вв. – М.,1993.
10. Макаруч В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
11. Малов В.Н. Меровинги // Вопросы истории. - №6.- С.150-158.
12. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
13. Петрушевский Д.М. Очерки из истории средневекового общества и государства. – М.,2003. – С.216-282.
14. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
15. Салическая правда / Пер. Н.П. Грацианского. – М.,1950
16. Соколова А.М. Варварские правды. – Чита,1969.
17. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
18. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
19. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
20. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. – М.,1961.
21. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
22. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
23. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
24. Хрестоматия по истории средних веков. – Т. 1-3. – М.,1961-1963.
25. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
26. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
27. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 9. Феодална держава і право Англії

1. Охарактеризуйте вплив нормандського завоювання на розвиток Англії.
2. Порівняйте розвиток феодалізму в Англії та на континенті. Особливості англійського розвитку.
3. Виникнення, порядок формування, структура та діяльність парламенту в Англії.
4. Взаємовідносини між парламентом і тронем у XIV-XV ст.
5. Відмінності між парламентом Англії та Генеральними штатами.
6. Місцеві органи самоуправління Англії.
7. Еволюція судової системи в Англії. Виникнення суду присяжних.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Барг М.А. Исследования по истории английского феодализма в XI-XIII вв. – М.,1962.
3. Берман Гарольд Дж. Западная традиция права: эпоха формирования. – М.,1998.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
5. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. Гутнова Е.В. Происхождение английского парламента. – М.,1960.
8. История государства и права зарубежных стран / за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998. – Т.1.
9. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
10. Лисневский Э.В. История феодального государства и права Англии. – Ростов-на-Дону,1981.
11. Макачук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000,2001.
12. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
13. Памятники истории Англии XI-XIII вв. / Пер. Д.М. Петрушевского. – М.,1986.
14. Петрушевский Д.М. Очерки из истории английского государства и общества в средние века. – М.,2003.
15. Петрушевский Д.М. Очерки из истории средневекового общества и государства. – М.,2003.
16. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
17. Страхов Н.Н. Государство и право феодальной Англии. – Х.,1964.
18. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
19. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.

20. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
21. Хрестоматія пам'яток феодального державства і права країн Європи. – М.,1961.
22. Хрестоматія по загальній історії державства і права в 2-х тт. / за ред.К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
23. Хрестоматія по історії державства і права зарубіжних країн / за ред. З.М.Черниловського. – М.,1984.
24. Хрестоматія по історії державства і права зарубіжних країн. Древність і Середні віки / Складено В.А. Томсинов. – М.,1999.
25. Хрестоматія по історії середніх віків. – Т.1-3. – М.,1961-1963.
26. Черниловський З.М. Загальна історія державства і права. – 1996.
27. Черниловський З.М. Велика хартия вольностей // Проблеми політичної організації рабовласницького і феодального суспільства. – Свердловськ,1984.
28. Черчилль У. Народження Британії. – Смоленськ,2002.
29. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
30. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 10. Феодальна держава і право Франції

1. Розкрийте суть реформ короля Франції Філіпа II Августа.
2. Реформи короля Франції Людовіка IX.
3. Роль римсько-католицької церкви у феодальній державі у Франції.
4. Реформи Ришельє.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. Історія європейського права. – М.,1996.
2. Батыр К.Н. Історія феодального державства Франції. – М.,1975.
3. Берман Гарольд Дж. Західна традиція права: епоха формування. – М.,1998.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
5. Загальна історія державства і права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
6. Галанза П.Н. Феодальне державство і право Франції. – М.,1963.
7. Графський В.Г. Загальна історія права і державства. – М.,2000.
8. Губер П., Митер М. Проблеми дворянства в XVII в. – М.,1976.
9. Історія державства і права зарубіжних країн /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
10. Кнехт Р. Ришельє. – Ростов-на-Дону,1997.
11. Кучма В.В. Державство і право Древнього світу і Середніх віків. – Волгоград,2001.
12. Лозинський С.Г. Історія папства. – М.,1986.

13. Макарчук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
14. Малов В.Н. Людовик XIV: опыт психологической характеристики // ННИ. – 1996. - №6.
15. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
16. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
17. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
18. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
19. Французские короли и императоры. – Ростов-на-Дону,1997.
20. Хачатурян Н.А. Возникновение Генеральных штатов во Франции. – М.,1976.
21. Хачатурян Н.А. Сословная монархия во Франции (XIII-XV вв.). – М.,1984.
22. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. – М.,1961.
23. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И. Батыра, Е.В. Поликарповой. – М.,1996.
24. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М. Черниловского. – М.,1984.
25. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
26. Хрестоматия по истории средних веков. – Т. 1-3. – М.,1961-1963.
27. Черкасов П. Кардинал Ришелье. – М.,2002.
28. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
29. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
30. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 11. Феодальна держава і право Німеччини

1. Особливості суспільного та державного ладу феодальної Німеччини.
2. Політика Оттона I.
3. Боротьба німецького імператора з римськими папами за політичне домінування.
4. “Освічений” абсолютизм в Пруссії й Австрії.
5. Характерні риси земського, ленного та міського права Німеччини.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Берман Гарольд Дж. Западная традиция права: эпоха формирования. – М.,1998.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.

5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
6. Енгельс Ф. Селянська війна в Німеччині// Маркс К., Енгельс Ф. – Твори. – Т.7. – С.330-415.
7. Ивонин Ю.Е. Абсолютизм в Германии в XVII-XIX вв. // ННИ. – 1990. - №4.
8. Исламов Т.М. Империя Габсбургов. Становление и развитие. XVI-XIX вв. // ННИ. – 2001. – №2.
9. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
10. Каролина. Уголовно-судебное уложение Карла У. – Алма-Ата,1967.
11. Колесницкий Н.Ф. Исследования по истории феодального государства и права в Германии. – М.,1959.
12. Котова Е.В. Династия Габсбургов // ННИ. – 1991. - №4.
13. Кучма В.В. Государство и право Древнего мира и Средних веков. – Волгоград,2001.
14. Макачук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
15. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
16. Прокопьев В.П. История германской государственности X-XV11 вв. – Калининград,1984.
17. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
18. Смирин М.М. Народная Реформация Томаса Мюнцера и Великая крестьянская война. – М.,1956.
19. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
20. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
21. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
22. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. – М.,1961.
23. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред.К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
24. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
25. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
26. Чельцов-Бебутов М.А. Курс уголовно-процессуального права. – СПб.,1995. – С.276-285.
27. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
28. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
29. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
30. Шиндлинг А., Циглер А. Кайзеры. – Ростов-на-Дону,1997.

Тема 12. Арабський халіфат

1. Періодизація історії Арабського халіфату. Основні правлячі династії.
2. Роль та значення пророка Мухамеда в утворенні держави у арабів.

3. Особливості державного ладу Арабського халіфату.
4. Система мусульманського права.

Інформаційні джерела

1. Беляев Е.А. Арабы, ислам и арабский халифат в раннее средневековье. – 1965.
2. Боронбеков С. Основные ценности ислама – объекты охраны шариата // Государство и право. – 2003. - №2.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
6. Заде Али А. Хроника мусульманских государств (I-VII вв. Хиджры). – М.,2004.
7. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
8. Коран. – М.,1963.
9. Лубський В.І., Борис В.Д. Мусульманське право. – К.,1997
10. Надирадзе Л.И. Хрестоматия по истории Халифата. – М.,1968.
11. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
12. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
13. Садагдар М.И. Основы мусульманского права. – М.,1968.
14. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
15. Сюкияйнен Л.Р. Шариат: религия, нравственность, право // Государство и право. – 1996. - №8.
16. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
17. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
18. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. – М.,1961.
19. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред.К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
20. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
21. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
22. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
23. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.

Тема 13. Феодальна держава і право Болгарії, Сербії, Польщі та Чехії

1. Особливості виникнення держави і права у країнах центральної і південно-східної Європи.

2. Формування станово-представницької монархії. Втрата незалежності країнами центральної і південно-східної Європи.
3. Джерела і основні риси слов'янських держав: польська правда, законник Стефана Душана, кодифікація чеського права, закон судний людям у Болгарії.

Інформаційні джерела

1. Андреев М. История Болгарского государства и права. – М.,1962.
2. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Ванечек В. История государства и права Чехословакии. – М.,1981.
5. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. История Болгарии. – М.,1955.
8. История Венгрии. – М.,1972.
9. История Польши. – М.,1956.
10. История Чехословакии. – М.,1959.
11. История Югославии. – М.,1963.
12. История государства и права славянских народов: учебн. пособие / Авт.-сост. И.Н.Кузнецов. – Минск,2007.
13. Історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник / за заг. ред. проф. О.М.Джужи. – К.,2006.
14. Історія держави і права зарубіжних країн (Середні віки та ранній новий час): Навч. посіб. / за ред. проф. Б.Й.Тищика. – Львів,2006.
15. Королюк В.Д. Древнепольское государство. – М.,1957.
16. Краткая история Болгарии. С древнейших времен до наших дней. – М.,1987.
17. Краткая история Венгрии. С древнейших времен до наших дней. – М.,1991.
18. Краткая история Польши. С древнейших времен до наших дней. – М.,1993.
19. Краткая история Чехословакии. С древнейших времен до наших дней. – М.,1988.
20. Лаптева Л.П. История Чехии периода позднего феодализма и раннего нового времени (V век – 1648 г.). – М.,1993.
21. Ливанцев К.Е. История государства и права феодальной Польши. – М.,1958.
22. Макова Е.С. История южных и западных славян. Период феодализма (VI - середина XVIII в.). – М.,1987.
23. Москаленко А.Е. Возникновение и развитие феодальных отношений у южных славян. Хорваты и сербы. – М.,1978.
24. Османская империя и страны Центральной, Восточной и Юго-Восточной Европы в XV – XVI вв. Главные тенденции политических взаимоотношений. – М.,1984.

25. Раннефеодальные государства и народности. Южные и западные славяне, VI – XII вв. – М.,1991.
26. Раннефеодальные государства на Балканах VI – XII вв. – М.,1999.
27. Флоря Б.Н. Отношения государства и церкви у восточных и западных славян. Эпоха Средневековья. – М.,1992.
28. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. – М.,1961.
29. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Древность и Средние века / Составитель В.А. Томсинов. – М.,1999.
30. Хрестоматия по истории средних веков. – Т. 1-3. – М.,1961-1963.
31. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2001

Тема 14. Держава і право феодальної Росії

1. Утворення Московської централізованої держави (політичний аспект).
2. Формування і розвиток феодальних відносин у Московії.
3. Реформи Івана IV Грозного.
4. Розвиток приказної системи управління в Росії.
5. Судебники 1497 та 1550 рр. – як джерела права Росії.
6. Соборне Уложення 1649 р., його характеристика.

Інформаційні джерела

1. Владимирский-Буданов М.В. Обзор истории русского права. – К.,1995.
2. Ерошкин Н.П. История государственных учреждений в дореволюционной России. – М.,1983.
3. Зимин А.А. Холопы на Руси (с древнейших времен до конца XV века). – М.,1973.
4. Исаев История государства и права России. – М.,1996.
5. История государства и права России / за ред. Ю.П. Титова. – М.,1997.
6. История государства и права СССР/за ред О.К.Чистякова. – Ч.1. – М.,1985.
7. История государства и права СССР. – Ч.1. – М.,1969
8. Маньков А.Г. Российское законодательство X-XX вв. – М.,1985. – Т.3. – С.75-446.
9. Маньков А.Г. Уложение 1649 года, кодекс феодального права России. – Л.,1980.
10. Носов Н.Е. Становление сословно-представительных учреждений в России. – М.,1969.
11. Пчелов Е. Романовы. История династии. – М.,2002.
12. Пчелов Е. Рюриковичи. История династии. – М.,2002.
13. Развитие русского права в XV – первой половине XVII вв. – М.,1986.
14. Развитие русского права второй половиной XVII – XVIII вв. – М.,1992.
15. Сборник документов по истории государства и права СССР. – Ч.1. – М.,1968.
16. Софроненко К.Л. Соборное Уложение 1649 г. – кодекс русского феодального права. – М.,1958.

17. Стешенко Л.А., Шамба Т.М. История государства и права России. – В 2-х т. – М.,2003. – Т.1.
18. Титкова С.С. Государство и право сословно-представительской монархии в России. – М.,1991.
19. Тихомиров М.Н. Соборное Уложение 1649 г. – М.,1961.
20. Черепнин Л.В. Земские соборы Русского государства XVI – XVII вв. – М.,1978.
21. Черепнин Л.В. Образование Русского централизованного государства. – М.,1978.
22. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.

Тема 15. Буржуазна держава і право Англії

1. Основні положення “Петиції про право” 1628 р.
2. Найважливіші нормативні акти “Довгого парламенту” Англії.
3. Роль та місце протекторату О.Кромвеля в історії англійської буржуазної держави.
4. Зміст та значення “Бредської декларації”. Реставрація монархії Стюартів.
5. Зародження політичних партій в Англії.
6. Виникнення кабінету міністрів в Англії, прецедент 1742 р.
7. Назвіть основні підсумки англійської революції. Поясніть в чому полягав її незавершений характер.
8. Розвиток англійського парламентаризму у XVIII-XIX ст.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Барг М.А. Великая английская революция в портретах ее деятелей. – М.,1990.
3. Барг М.А. Карл I Стюарт. Суд и казнь // ННИ. – 1970. - №6.
4. Барг М.А. Кромвель и его время. – М.,1990.
5. Барг М.А. Народные низы в английской революции XVII в. – М.,1967.
6. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
7. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
8. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
9. История буржуазного конституционализма XVII – XIX вв. /за ред. В.С. Нерсесянца. – М.,1983.
10. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
11. Ковард Б. Оливер Кромвель. – Ростов-на-Дону,1997.
12. Конституции буржуазных государств. – М.,1982.
13. Лавровский В.М. Сборник документов по английской буржуазной революции XVII в. – М.,1973.

14. Ливанцев К.Е. История буржуазного государства и права. – Л.,1986.
15. Макарчук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
16. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
17. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
18. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
19. Страхов М.М. Основні закономірності становлення буржуазної держави та права у провідних країнах світу і Північній Америці. – К.,1991.
20. Томсинов В.А. Государственный строй Англии накануне революции 1640-1660 гг. // Вестник МГУ. Серия 11 Право. – 2006. - №3,5.
21. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
22. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
23. Хорошев А.В. Карл I Стюарт и парламент // ННИ. – 2005. - №1.
24. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
25. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
26. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
27. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
28. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
29. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 16. Держава і право США

1. Виникнення перших колоній на території Північної Америки. Їх правовий статус.
2. Причини та передумови боротьби американських колоній за незалежність.
3. Виникнення і оформлення двопартійної системи в США.
4. Сутність американського федералізму.
5. Вплив Громадянської війни 1861-1864 рр. на розвиток законодавства США.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Бельсон Я.М., Ливанцев К.Е. История государства и права США. – Л.,1982.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.

6. Жидков О.А. Верховный суд США: право и политика. – М.,1985.
7. История буржуазного конституционализма XVII – XIX вв. /за ред. В.С. Нерсесянца. – М.,1983.
8. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
9. Каменский В.Г. Билль о правах в конституционной истории США. – М.,1983.
10. Каррі Д.П. Конституція США / пер. з англ. О.М. Мокровольського. – К.,1993.
11. Конституции буржуазных государств. – М.,1982.
12. Крючкова О.В. Новые материалы о деятельности континентального конгресса // Американский ежегодник. 1975. – М.,1975.
13. Ливанцев К.Е. История буржуазного государства и права. – Л.,1986.
14. Макаруч В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
15. Мишин А.А. Принцип разделения властей в конституционном механизме США. – М.,1984.
16. Мишин А.А., Власихин В.А. Конституция США. Политико-правовой комментарий. – М.,1989.
17. Мишин А.А., Языков Е.Ф. Конституция США: история и современность. – М.,1988.
18. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
19. Плешков В.Н. Первый континентальный конгресс (1774 г.) // Вопросы истории. – 1976. - №6.
20. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
21. Савельев В.А. Капитолий США: прошлое и настоящее. – М.,1989.
22. Саликов М.С. Взаимоотношения штатов в системе федерализма // Государство и право. – 1997. - №9.
23. Согрин В.В. Образование Североамериканского государства: новое прочтение // ННИ. – 2002. - №?
24. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
25. Страхов М.М. Основні закономірності становлення буржуазної держави та права у провідних країнах світу і Північній Америці. – К.,1991.
26. Тишик Б., Ригіна О. Перша чинна Конституція світу – історія прийняття (до 220-ти річчя Конституції США) // Право України. – 2007. - №8.
27. Ушаков В.А. “Статьи Конфедерации и вечного союза” – первая американская конституция // Проблемы всеобщей истории. – М.,1973.
28. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
29. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
30. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
31. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.

32. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
33. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
34. Шевченко А.А. Внешняя политика США: процесс формирования и механизм осуществления. – К.,1989.
35. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
36. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 17. Буржуазна держава і право Франції

1. Основні етапи і особливості Великої французької революції (далі - ВФР).
2. Проголошення важливих принципів буржуазної держави та права в ході ВФР.
3. Охарактеризуйте політичні програми фейянів, жирондистів, якобінців. Назвіть лідерів кожного крила.
4. Порівняйте Декларації прав людини та громадянина Франції 1789 та 1793 р.
5. Охарактеризуйте державно-правові механізми Франції періоду Консульства та імперії Наполеона.
6. Причини виникнення Другої імперії у Франції: її внутрішня та зовнішня політика.
7. Французький кримінально-процесуальний (1808р.) та кримінальний (1810р.) кодекси.
8. Основні відмінності буржуазного права від правових систем попередніх суспільних формацій.
9. Назвіть дві головні системи буржуазного права, вкажіть їх позитивні та негативні сторони.

Інформаційні джерела

1. Адо А.В. Аграрное законодательство Учредительного Собрания и крестьянское движение во Франции в 1790 г. // ННИ. – 1957. - №2.
2. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
3. Батыр К.И. История государства и права Франции периода буржуазной революции 1789-1794 гг. – М.,1984.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
5. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. Декларация прав человека и гражданина 1789 г. История и современность // Советское государство и право. – 1989. - №7.
8. Документы истории Великой французской революции. – Т.1. – М.,1990.

9. Из истории якобинской диктатуры. – Одесса, 1962.
10. История буржуазного конституционализма ХУІІ – ХІХ вв. /за ред. В.С. Нерсесянца. – М., 1983.
11. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М., 1998.
12. Карлейль Т. История Французской революции /переклад Ю.В.Дубровина, Е.А.Мельниковой. – М., 1991.
13. Конституции буржуазных государств. – М., 1982.
14. “Круглый стол” Французская революция ХVІІІ в. и буржуазия // ННИ. – 2002. - №1.
15. Ливанцев К.Е. История буржуазного государства и права. – Л., 1986.
16. Макаруч В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2000.
17. Манфред А.З. Наполеон Бонапарт. – М., 1999.
18. Манфред А.З. О природе якобинской власти // Вопросы истории. – 1969. - №5.
19. Манфред А.З. Три портрета эпохи Великой французской революции. – М., 1979.
20. Манфред А.З. Французская революция к.ХVІІІ в. – М., 1956.
21. Матъез. Французская революция. – М., 1989.
22. Молчанов Л.М. Мантаньяры. – М., 1989.
23. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М., 1998.
24. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків, 2003.
25. Смирнов А.Ю. Империя Наполеона III. – М., 2003.
26. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2003.
27. Страхов М.М. Основні закономірності становлення буржуазної держави та права у провідних країнах світу і Північній Америці. – К., 1991.
28. Сытин С.Л. Закон Ле Шапелье в оценке современников // ННИ. – 1969. - №4.
29. Сьюард Д. Наполеон и Гитлер. – Смоленск, 1995.
30. Талейран. Мемуары. – Екатеринбург, 1997.
31. Тырсенко А.В. От Просвещения к революции. Общественно-политические взгляды Сийеса // ННИ. – 2001. - №5.
32. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1994.
33. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2003.
34. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М., 1996.
35. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М., 1984.
36. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М., 1999.
37. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
38. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.

39. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 18. Буржуазна держава і право Німеччини

1. Утворення “Рейнського союзу” у Німеччині: причини та наслідки.
2. Створення Північнонімецького союзу.
3. Основні положення Конституції Прусії 1850 р.
4. Роль Отто фон Бісмарка в об’єднанні Німеччини та утворенні другої імперії.
5. Своєрідність політичної історії виникнення та еволюції другої імперії в Німеччині на відміну від першої.
6. Кримінальний кодекс 1871 р. Німеччини.
7. Цивільне уложення 1900 р. Німеччини.
8. Загальне та особливе в кодифікації германського та французького законодавства.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Бабанцев Н.Ф. Некоторые вопросы государственного строя Германской империи (1871-1911) // Вестник ЛГУ. – Серия “Экономика, философия, право”. – 1972. - №11. – Вып.2.
3. Бабанцев Н.Ф., Проппев В.П. Германская империя 1871-1918 гг. – Красноярск,1984.
4. Бисмарк Отто фон. Воспоминания. Мемуары. – В 2-х т. – Минск-Москва,2001.
5. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
6. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
7. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
8. Ивонин Ю.Е. Абсолютизм в Германии в XVII-XIX вв. // Новая и новейшая история. – 1990. - №4.
9. История буржуазного конституционализма XVII – XIX вв./за ред. В.С.Нерсесянца. – М.,1983.
10. История буржуазного конституционализма XIX в./ за ред. В.С.Нерсесянца. – М.,1986.
11. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
12. Кастель Е.Р. Федерализм и становление буржуазного государства в Германии (1815 – середина 1860-х гг.) //Правоведение.-1992. - №4.
13. Ливанцев К.Е. История буржуазного государства и права. – Л.,1986.
14. Макаручук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.

15. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
16. Прокопьев В.П. Армия и государство в истории Германии XIX – XX вв. – Л.,1982.
17. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
18. Савельев В.А. Германское гражданское уложение. – М.,1985.
19. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
20. Страхов М.М. Основні закономірності становлення буржуазної держави та права у провідних країнах світу і Північній Америці. – К.,1991.
21. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
22. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
23. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
24. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
25. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
26. Чубинский В.В. Бисмарк: Политическая биография. – М.,1988.
27. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
28. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 19. Буржуазна держава і право Японії

1. Місце, роль та значення сьогунату в історії японської держави.
2. Причини та передумови революції Мейдзі.
3. Особливості формування японського права.

Інформаційні джерела

1. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
2. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
3. Галкин И.С. Япония (1870-1914 гг.). – М.,1950.
4. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
5. Инако Цунзо. Современное право Японии. – М.,1981.
6. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
7. Кузнецов Ю.Д., Новицкая Г.Б., Сырицын И.М. История Японии. – М.,1988.
8. Латышев И.А. Государственный строй Японии. – М.,1956.
9. Лещенко Н. История сьогуната // Япония сегодня. – 2001. - №12.
10. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.

11. Очерки новой истории Японии. – М.,1958.
12. Смирнитский С.А. Япония в эпоху Токугава // Самиздат. – 2002. - №10.
13. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
14. Файнберг Э.Я. Внутреннее и внешнее положение Японии в сер. XIX в. – М.,1954.
15. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
16. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
17. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
18. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
19. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
20. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.

Тема 20. Паризька Комуна і утворення Третьої республіки у Франції

1. Боротьба прихильників монархії та республіки за форму державного правління у Франції в II половині XIX ст.
2. Охарактеризуйте практичний досвід Паризької Комуни.

Інформаційні джерела

1. Антюхина-Московченко В.К. Третья республика во Франции. 1870-1918. – М.,1986.
2. Бажанов А.Т. Органы юстиции Парижской коммуны. – Казань,1971.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
5. Государство и право Парижской Коммуны / за ред. А.Ф. Шебанова. – М.,1971.
6. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
7. Желубовская Э.А. Крушение Второй империи и возникновение Третьей республики во Франции. – М.,1956.
8. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
9. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
10. Молок А.И. Хрестоматия по истории Парижской коммуны. – М.,1959
11. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
12. Протоколы заседаний Парижской коммуны. – М.,1959.
13. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.

14. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
15. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
16. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
17. Хрестоматія по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
18. Хрестоматія по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
19. Хрестоматія по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
20. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
21. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
22. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.

Тема 21. Держава і право Росії XIX – початку XX ст.

1. Відміна кріпосного права в Росії. Реформи 70 – 80-х рр.
2. Революція 1905 – 1907 рр. Маніфест 17 жовтня 1905 р. Виникнення Державної Думи і Державної Ради.
3. Лютнева революція 1917 р. Стратегія і тактика більшовицької партії.
4. Діяльність Тимчасового уряду Росії та його законодавство.

Інформаційні джерела

1. Ефремова Н.Н. Судоустройство Российской империи XVIII – XX вв. – М.,1996.
2. Захарова Л.Г. Самодержавие и отмена крепостного права в России 1856-1861 гг. – М.,1984.
3. Исаев И.А. История государства и права России. – М.,1996.
4. История государства и права России / за ред. Ю.П. Титова. – М.,1997.
5. История государства и права СССР. – Ч.II. – М.,1969
6. История государства и права СССР. – М.,1985.
7. Макарчук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2001.
8. Ольденбург С.С. Царствование императора Николая II. – В 2-х т. – М.,1992.
9. Отречение Николая II. Воспоминания очевидцев. – М.,1990.
10. Пчелов Е. Романовы. История династии. – М.,2002.
11. Радзинский Э. Николай II: жизнь и смерть. – М.,1997.
12. Стешенко Л.А., Шамба Т.М. История государства и права России. – В 2-х т. – М.,2003.
13. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
14. Юртаева Е.А. Государственный Совет в России (1906-1917 гг.) // Государство и право. – 1996. - №4.

Тема 22. Виникнення та розвиток радянської держави і права

1. Переворот 25 жовтня 1917 р. і захоплення влади більшовиками. Вибори та розгін Установчих зборів.
2. Створення радянського державного апарату.
3. “Декларація прав трудящого та експлуатованого народу” РРФСР.
4. Червоний терор. Суть і наслідки політики військового комунізму в СРСР.
5. Суть та наслідки політики індустріалізації та колективізації сільського господарства в СРСР.
6. Конституція СРСР 1936 року. Формування панівного класу в СРСР.
7. Конституція СРСР 1977 року. Основні положення.
8. Причини розпаду СРСР. Створення і розвиток СНД.

Інформаційні джерела

1. Антонов-Овсиенко А. Берия. – М.,1999.
2. Архив Троцкого. Коммунистическая оппозиция в СССР. 1923-1927. – В 4-х т. – М.,1990.
3. Бугай Н.Ф. Чрезвычайные органы Советской власти. – М.,1990.
4. Верт Н.История советского государства. – М.,1998.
5. Волкогонов Д. Ленин. – В 2-х т. – М.,1999.
6. Волкогонов Д. Сталин. – В 2-х т. – М.,1999.
7. Волкогонов Д. Троцкий. – В 2-х т. – М.,1997.
8. Волкогонов Д. Этюды о времени. – М.,1998.
9. Восленский М. Номенклатура. – М.,1991.
10. Всероссийское Учредительное Собрание. Первый и единственный день его занятий (5-6 января 1918 года). Стенографический отчет. – Репринтное воспроизведение издания 1918 г. – К.,1991.
11. Гордон Л.А., Клоков Э.В. Что это было? Размышления о предпосылках и итогах того, что случилось с нами в 30-40-е гг. – М.,1989.
12. Исаев И.А. Революционная психология и революционная законность (Российский опыт 1917 г.) // Государство и право. – 1995. - №11.
13. Историки спорят. Тринадцать бесед. – М.,1988.
14. История Советского Союза. – Смоленск,2001.
15. Карр Э. История советской России. – М.,1990.
16. Коржихина Т.П. Советское государство и его учреждения: ноябрь 1917 – декабрь 1991 гг. – М.,1995.
17. КПСС в резолюциях и решениях съездов, конференций и пленумов ЦК. – Ч.1. – М.,1954.
18. Кукушкин Ю.С., Чистяков О.И. Очерки истории советской Конституции. – М.,1987.
19. Ленін В.І. Чергові завдання радянської влади. –ПЗТ. – Т.27.
20. Стешенко Л.А., Шамба Т.М. История государства и права России. – В 2-х т. – М.,2003.
21. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.

22. Юртаева Е.А. Государственный Совет в России (1906-1917 гг.) // Государство и право. – 1996. - №4.

Тема 23. Держава та право Німеччини новітнього періоду

1. Охарактеризуйте листопадову революцію 1918-го року в Німеччині. Яку політику проводив уряд Еберта?
2. Своєрідність Веймарської конституції в порівнянні з попередніми та наступними конституціями Європи.
3. Коли і за яких умов була встановлена нацистська диктатура в Німеччині? Чому став можливим прихід Гітлера до влади?
4. Виникнення націонал-соціалістичних та фашистських партій в Німеччині після Першої світової війни.
5. Що собою представляв «півний путч» 8 листопада 1921 року?
6. Італійський фашизм та німецький націонал-соціалізм: загальне та особливе.
7. Як відбувалося руйнування нацистами парламентської системи Веймарської республіки?
8. Суспільний лад фашистської Німеччини.
9. Охарактеризуйте терористичний апарат, створений нацистами.
10. Розгром фашистської Німеччини, основні положення Потсдамської конференції.
11. Міжнародне засудження ідеології та практики фашизму (Нюрнберзький процес).
12. Охарактеризуйте державний лад ФРН за Конституцією 1949-го року.
13. Розкажіть, як у 1990 р. відбулось утворення єдиної Німецької держави.
14. Об'єднання Німеччини в 1990 р.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Бланк С.Д. Старый и новый фашизм. – М.,1982.
3. Бобылева С. И. К вопросу о генезисе германского фашизма // Вопросы германской истории. Германский фашизм: история и современность. – Днепропетровск: Днепропетр. госуд. ун-т, 1983.
4. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
5. Брехт А. О государственном устройстве Веймарской республики и вопросы ее политической системы // Проблемы формирования и развития политической системы буржуазных обществ. – Свердловск,1984.
6. Буханов В.А. Гитлеровский «новый порядок» в Европе и его крах (1939-1945). – Екатеринбург,1994.

7. Вайсман А.С. Конституция ФРГ и ее эволюция // Ученые записки ВЮЗИ. Вып. 21. Ч. II. – 1970.
8. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
9. Галкин А.А. Германский фашизм. – М.,1989.
10. Гиленсен В.М. Полиция ФРГ: Организация и деятельность. – М., 1973.
11. Гинцберг Л.И. На пути в имперскую канцелярию. – М., 1972.
12. Горошкова Г.Н. Ликвидация буржуазно-демократических порядков в Германии в годы фашизма // Вопросы истории. – 1962. - № 2.
13. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
14. Деларю Ж. История Гестапо. – Смоленск,1993.
15. Драбкин Я.С. Становление Веймарской республики. – М.,1978.
16. Драбкин Я.С. Становление Веймарской республики. – М., 1978.
17. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
18. История фашизма в Западной Европе. – М.,1979.
19. Кремер И.О. Некоторые аспекты политической системы ФРГ (1949-1969) // Ежегодник германской истории. - 1969, 1970.
20. Лапова Р.А. Ноябрьская революция 1918 г. в Германии и образование Веймарской республики (1918-1919 гг.). – Саратов, 1962.
21. Марченко М.Н. Соотношение законодательной и исполнительной властей в государственном механизме Германии 30-х гг. // Вестник МГУ. Серия «Право». –1994. - №5.
22. Марченко М.Н. Судебная власть в политической системе Германии 30-40-х годов // Вестник Московского ун-та. Сер II. Право. – 1995. - № 1.
23. Мельников д., Черная Л. Империя смерти. Аппарат насилия в нацистской Германии. – М.,1988.
24. Мельников Д., Черная Л. Преступник №1. Нацистский режим и его фюрер. – М.,1983.
25. Нюрнбергский процесс. Сборник материалов. В 8-ми т. – М.,1987-1999.
26. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
27. Прокопьев В. П. Государственный аппарат Германской империи и монополистический капитал в 1914-1918 гг. // Вестник ЛГУ. – 1972. - № II. – Серия «Экономика, философия, право». Вып 2.
28. Раушнинг Герман. Говорит Гитлер. Зверь из бездны. – М.,1993.
29. Рахшмир Ю.П. Происхождение фашизма. – М.,1961.
30. Ридман Д. Муссолини. – М.,1999.
31. Розанов Г.Л. Германия под властью фашизма (1933-1939). – М.,1964.
32. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
33. Руге В. Германия в 1917-1933 гг. –М.,1974.
34. Семиряга И. И. Тюремная империя фашизма и ее крах. – М., 1991.

35. СС в действии. Документы о преступлениях СС. – М.,1968.
36. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
37. Сьюард Д. Наполеон и Гитлер. – Смоленск,1995.
38. Тищик Б.Й. Історія держави і права Німеччини (1918-1945 рр.). – Львів,1973.
39. Урьяс Ю. П. Политический механизм ФРГ. – М., 1978.
40. Фашизм и антидемократические режимы в Европе. – М.,1981.
41. Фест И. Адольф Гитлер. – Пермь,1995. – В 3-х томах.
42. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
43. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
44. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
45. Ширер У. Взлет и падение Третьего рейха. – В 2-х т. – М.,1991.

Тема 24. Держава і право США новітнього періоду

1. Особливості розвитку США на початку ХХ ст.: посилення президентської влади, централізація державного апарату.
2. Основні пункти програми “Нового курсу” Ф. Рузвельта.
3. Поправки до Конституції США в ХХ ст.
4. Основні положення програми “Нових рубежів” Дж. Кеннеді.
5. Особливості регулювання суспільних і трудових відносин в ХХ ст. (Закон Вагнера, Тафта-Хартли, Маккарена-Вуда, Лендрама-Гріффіна та ін.).
6. Механізм формування зовнішньої політики США в II половині ХХ ст.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Бельсон Я.М., Ливанцев К.Е. История государства и права США. – Л.,1982.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
6. Жидков О.А. Верховный суд США: право и политика. – М.,1985.
7. Законодательный процесс в США: Федеральный уровень. – М.,1990.
8. Иванян Э.А. Белый дом: президенты и политика. – М.,1975.
9. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
10. Каррі Д.П. Конституція Сполучених Штатів Америки. – К.,1993.
11. Козлихин Н.Ю. Высшие органы власти США в годы “Нового курса” (1933-1939) // Правоведение. – 1981. - №4.
12. Конституции буржуазных государств. – М.,1982.

13. Лафинский В.И. Основы конституционного строя: Анализ становления и развития. – М.,1998.
14. Макарчук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
15. Мишин А.А. Принцип разделения властей в конституционном механизме США. – М.,1984.
16. Мишин А.А., Языков Е.Ф. Конституция США: история и современность. – М.,1988.
17. Никифорова М.А. Гражданские права и свободы США: судебная доктрина и практика. – М.,1991.
18. Никонов В.А. От Эйзенхауэра к Никсону. Из истории республиканской партии США. – М.,1984.
19. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
20. Органы власти штатов и местные органы управления в США. – М.,1990.
21. Президенты и политика США. – М.,1989.
22. Рубаник В.С. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
23. Савельев В.А. Капитолий США: прошлое и настоящее. – М.,1989.
24. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
25. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,1994.
26. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.
27. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И.Батыра, Е.В.Поликарповой. – М.,1996.
28. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М.Черниловского. – М.,1984.
29. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А.Крашенинникова. – М.,1999.
30. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
31. Черниловский З.М. От Маршала до Уоррена. Очерки истории Верховного суда США. – М.,1982.
32. Шевченко А.А. Внешняя политика США: процесс формирования и механизм осуществления. – К.,1989.
33. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
34. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К.,1995.
35. Энтин Л.М. Разделение властей. Опыт современных государств. – М.,1995.

Тема 25. Держава і право Англії новітнього періоду

1. Реформа виборчої системи Англії.
2. Суть делегованого законодавства у Англії.
3. Англосаксонська система права в порівнянні з романо-германською.
4. Місце, роль та значення опозиції у партійній системі Англії.

Інформаційні джерела

1. Арчер П. Английская судебная система. – М., 1959.
2. Бромхед П. Эволюция британской конституции. – М., 1978.
3. Голлан Дж. Политическая система Великобритании. – М., 1955.
Городецкая И. Е. Великобритания: избиратели, выборы, партии. 1945 – 1970. – М., 1974.
4. Жигалов И. И. Современная история Великобритании (1945 – 1975). – М., 1978.
5. Зивс С. М. Современный уголовный суд присяжных в Англии. – М.-Л., 1948.
6. Иванова И.К. Палата лордов на рубеже XXI века // Государство и право. – 2003. - №6.
7. Крылов Б. Государственный строй Великобритании. – М., 1957.
8. Крылов Б. С. Полиция Великобритании: основные черты организации деятельности. – М., 1974.
9. Лисневский Э. В. Конституционная реформа в Великобритании 1911 года // Известия Северо-кавказского научн. центра высш. школы. Серия обществ, наук. – 1974. - № 1.
10. Малибенд Р. Парламентский социализм. – М., 1961.
11. Остапенко Г.С. Наследники Королевы Виктории и первые британские монархи XX в.: Эдуард VII и Георг V // ННИ. – 1999. - №6.
12. Остапенко Г.С. Британская монархия от Эдуарда VIII до Елизаветы II // ННИ. – 2000. - №4,5.
13. Полянский Н. Н. Уголовное право и уголовный суд Англии. – М., 1969.
14. Трухановский В. Г. Внешняя политика Англии в период второй мировой войны (1939-1945). – М., 1965.
15. Трухановский В. Г. Уинстон Черчилль. – М., 1968.
16. Уолкер Р. Английская судебная система. – М., 1980.
17. Харвей Д., Худ К. Британское государство. – М., 1961.

Тема 26. Держава і право Франції новітнього періоду

1. Які відмінності мала партійно-політична система Франції у порівнянні з Великобританією або Сполученими Штатами Америки?
2. Причини створення Народного фронту у Франції. Які політичні сили об'єдналися у Народний фронт?
3. Охарактеризуйте програму уряду Народного фронту.
4. Режим Третьої республіки: партійна та виборча системи.
5. Зміни в державному апараті Франції на межі XIX – XX ст.
6. Окупація Франції та режим Віші. Звільнення Франції.
7. “Тимчасовий режим” та боротьба навколо прийняття нової конституції Франції.
8. Боротьба за демократичну конституцію у Франції після Другої світової

війни.

9. Загальне та особливе в Конституціях Франції 1946 та 1958 рр.
10. Еволюція П'ятої республіки за президента Ф.Міттерана.
11. Загальне та особливе в окремих різновидах п'яти республіканських режимів у Франції.

Інформаційні джерела

1. Аннерс Э. История европейского права. – М.,1996.
2. Ардан Ф. Франция: государственная система. – М.,1994.
3. Бостан Л.М., Бостан С.К. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2004.
4. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. – М., 1995, 1998.
5. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. – М.,2000.
6. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. – М.,1998.
7. Ковалев А. М. Современное состояние Конституции V республики во Франции (проблемы реформы конституции) // Государство и право. – 1997. - № 4.
8. Конституции буржуазных государств. – М.,1982.
9. Конституции и законодательные акты Французской республики. – М.,1958.
10. Конституция и законодательные акты Французской республики. – М., 1958.
11. Конституция Французской республики // Советское государство и право. – 1947. - № 7.
12. Крутоголов М.А. Государственный строй современной Франции (Четвертая республика). – М., 1958.
13. Крутоголов М.А. Президент Французской республики: правовое положение. – М., 1980.
14. Крутоголов М. Центральные органы власти французской республики. – М.,1956.
15. Макарчук В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2000.
16. Молчанов Н.Н. Генерал де Голль. – М.,1980.
17. Молчанов Н.Н. Четвертая республика. – М.,1963.
18. Молчанов Н.Н. Четвертая республика. – М.,1963.
19. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. – М.,1998.
20. Ратиани Г.М. Судьба двух республик. – М.,1980.
21. Рубаник В.Є. Лекції з історії держави та права зарубіжних країн. – Харків,2003.
22. Рубинский Ю.П. За колоннами Бурбонского дворца (кризис парламента во Франции после второй мировой войны). – М.,1981.
23. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К.,2003.

24. Страхов Н.Н. Основные закономерности и этапы государственно-правового развития зарубежных стран. – Х., 1987.
25. Федоров К.Г. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1994.
26. Французская республика: Конституция и законодательные акты. – М., 1989.
27. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 2003.
28. Хрестоматия по всеобщей истории государства и права в 2-х тт. / за ред. К.И. Батыра, Е.В. Поликарповой. – М., 1996.
29. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран / за ред. З.М. Черниловского. – М., 1984.
30. Хрестоматия по истории государства и права зарубежных стран. Новое и Новейшее время / Составитель Н.А. Крашенинникова. – М., 1999.
31. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. – 1996.
32. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. – К., 1995, 1996.
33. Шевченко О.О. Хрестоматія з історії держави і права зарубіжних країн. – К., 1995.
34. Шугаев А.С. Эволюция основных положений конституций Франции (1875-1958 гг.) // Государство и право зарубежных стран. № 2. – М., 1959.
35. Энтин Л.М. Разделение властей. Опыт современных государств. – М., 1995.

Тема 27. Виникнення і розвиток незалежних держав у Східній Європі, Азії, Африці та Латинській Америці

1. Як склалася доля країн Центральної та Південно-Східної Європи під час Другої світової війни?
2. У яких європейських країнах політичний режим отримав назву “народно-демократичного”?
3. Як проходив в країнах народної демократії злам старого державного апарату і створення нових органів влади? Які особливості мав цей процес у Польщі та Чехословаччині?
4. Покажіть, як “народна демократія” в європейських країнах перетворювалася в тоталітарний режим, що ліквідував перші паростки демократії.
5. Розкажіть, як під тиском керівництва КПРС країнам народної демократії довелося прийняти радянську “модель соціалізму” з усіма її деформаціями.
6. Особливості розвитку соціалізму в країнах південної та південно-східної Європи.
7. Як проходили у 1989-1990 рр. у країнах Європи демократичні революції і відбувався демонтаж “соціалізму”? Чому ці події отримали у Чехословаччині назву “оксамитової революції”?
8. Виникнення незалежних держав в країнах Азії в новітній час.
9. Особливості розвитку соціалізму в Китаї.

10. Виникнення незалежних держав в країнах Африки в новітній час.
11. Особливості розвитку країн Латинської Америки після другої світової війни.

Інформаційні джерела

1. Ванечек В. История государства й права Чехословакии. — М., 1981.
2. Воронков В.И. ПСЛ - «вызволене» и польская конституция 1921 года // Советское славяноведение. — 1978. - № 6.
3. Всеобщая история государства и права /за ред. К.И. Батыра. — М.,1998.
4. Графский В.Г. Всеобщая история права и государства. — М.,2000.
5. История государства и права зарубежных стран /за ред. Жидкова, Крашенинниковой в 2-х тт. — М.,1998. — Т.2.
6. Історія Центрально-Східної Європи / за ред. Л.Зашкільняка. — Львів,2001.
7. Карол Л. Конституция домюнхенской Чехословацкой республики. — М., 1972.
8. Конституция и основные законодательные акты Венгерской Народной Республики. — М.,1954.
9. Конституция и основные законодательные акты Польской Народной Республики. — М.,1953.
10. Конституция и основные законодательные акты Румынской Народной Республики. — М.,1954.
11. Конституция Чехословацкой Социалистической Республики (11 июля 1960 г.). — М.,1961.
12. Макаруч В.С. Історія держави і права зарубіжних країн. — К.,2000.
13. Омельченко О.А. Всеобщая история государства и права в 2-х тт. — М.,1998. — Т.2.
14. Политическая система в странах Центральной и Юго-Восточной Европы. 1917-1929.-М., 1988.
15. Синельнікова І. Державний устрій ЧССР. — К., 1971.
16. Страхов М.М. Історія держави і права зарубіжних країн. — К.,2003.
17. Струн Б. А. Конституционные перемены в Восточной Европе. 1989 — 1990. — М.,1991.
18. Тищик Б. Про демократичні революції в країнах Східної Європи (1989 — 1991) // Львів: Вісник Львівськ ун-ту. Вип. 30. - 1993.
19. Топорнин Б.Н. Возникновение й развитие Национального фронта в Чехословакии // Советское государство и право. — 1965. - № 3.
20. Топорнин Б.Н. К вопросу о возникновении й развитии народно-демократического государства в Чехословакии (1945-1948) // Новая и новейшая история. — 1964. - № 6.
21. Черниловский З.М. Всеобщая история государства и права. — М.,1996.
22. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. — К.,2000
23. Штарський М. Юзеф Пілсудський: Факти і міфи // Український історичний журнал — 1992. - №4-5.
24. Яровий В.І. Історія західних та південних слов'ян у ХХ ст. — К., 1996.

ЛІТЕРАТУРА ДОДАТКОВА

Наукові видання

1. Аннерс Э. История европейского права. – М., 1996.
2. Барг М.А. Исследования по истории английского феодализма в XI-XIII вв. – М., 1962.
3. Батыр К.Н. История государства и права Франции периода буржуазной революции 1789-1794. – М., 1987.
4. Батыр К.Н. История феодального государства Франции. – М., 1975.
5. Берман Г. Дж. Западная традиция права: эпоха формирования. – М., 1994.
6. Галкин И.С. Япония 1870-1914 гг. – М., 1950.
7. Гутнова Е.В. Возникновение английского парламента. – М., 1960.
8. Драбкин Я.С. Становление Веймарской республики. – М., 1978.
9. Желубовская Э.А. Крушение Второй империи и возникновение Третьей республики во Франции. – М., 1956.
10. Жидков О.А. Верховный суд США: право и политика. – М., 1985.
11. Жидков О.А. История государства и права Древнего Востока. – М., 1963.
12. Колесницкий Н.Ф. Феодальное государство. – М., 1967.
13. Крашенинникова Н.А. Индусское право (история и современность). – М., 1982.
14. Крашенинникова Н.А. История права Востока. – М., 1994.
15. Маньков А.Г. Уложение 1649 года, кодекс феодального права России. – Л., 1980.
16. Мишин А.А., Языков Е.Ф. Конституция США: история и современность. – М., 1988.
17. Молчанов Н.Н. Четвертая республика. – М., 1963.
18. Софроненко К.А. Соборное Уложение 1649 г. – кодекс русского феодального права. – М., 1958.
19. Федоров К.Г. Афины - правовое государство античности. – Краснодар, 1991.
20. Шевченко А.А. Внешняя политика США: процесс формирования и механизм осуществления. – К., 1989.
21. Энтин Л.М. Разделение властей. Опыт современных государств. – М., 1995.
22. Adams R. Mc. Land behind Baghdad. - Chicago. L., 1965.
23. Adkins A. W. H. Moral Values and Political Behaviour in Ancient Greece. - L., 1972.
24. Aldred C. Akhenaten: Pharaoh of Egypt - A New Study. - N.Y., 1968.
25. Allstrom G.M. The History of Ancient Palestine from the Palaeolithic Period to Alexander's Conquest. - Sheffield, 1993.
26. Ambrosias L. Wilsonian Statecraft: Theory and Practice of Liberal Internationalism during World War I. - Wilmington, 1991.
27. Anant S. S. The Changing Concept of Caste in India. - Delhi, 1972.
28. Anderson R.D. France, 1870-1914, Politics and Society. - L., 1977.
29. Atal Y. The Changing Frontiers of Caste. - Delhi, 1968.
30. Bailey F. G. Politics and Social Change: Orissa in 1959. - Berkeley, 1963.
31. Beaulieu P.A. The Reign of Nabonidus, King of Babylon. New Haven - L., 1989.
32. Beloff M. Imperial Sunset. - L., 1961.

33. Belts R. France and Decolonisation, 1900-1960. - L., 1991.
34. Bentley M. Politics without democracy: Great Britain, 1815-1914. - Oxford, 1985.
35. Berreman G. D. Stratification, Pluralism and Interaction: a Comparative Analysis of Caste. - Berkeley, 1967.
36. Bessel R. Germany after the First World War. - Oxford, 1993.
37. Beteille A. Castes, Old and New: Essays in Social Structure and Social Stratification. - L., 1969.
38. Bhatt A. Caste, Class and Politics. An Empirical Profile of Social Stratification in Modern India. - Delhi, 1975.
39. Black C.E. The Modernisation of Japan and Russia: A Comparative Study. - L., 1975.
40. Black J. A new history of England. - Sutton, 2001.
41. Blinkhorn M. Fascism and the Right in Europe, 1919-1945. - L., 2000;
42. Bogdanor V. The monarchy and the constitution. - Oxford, 1995.
43. Bosworth R. Italy, the Least of the Great Powers: Italian Foreign Policy before the First World War. - L., 1979.
44. Bougie C. Essays on the Caste System. - Cambridge, 1971.
45. Breuille J. Nationalism and the State. - L., 1985.
46. Bridge F.R. Austro-Hungary and the Great Powers. - L., 1990.
47. Briggs A. A social history of England. V. 1-2. - L., 1983.
48. Briggs A. The collected essay of Asa Briggs. - Chicago, 1985.
49. Brinkman J.A. Materials and Studies for Kassite History. - Chicago, 1976.
50. Brown B. C. Anne Stuart, queen of England. - L., 1929.
51. Bryant A. The England of Charles II. - L., N.-Y, Toronto, 1935.
52. Burleigh M. The Third Reich. A New History. - L., 2000.
53. Cannon J. Parliamentary reform 1640-1832. - Cambridge, 1973.
54. Carr R. The Spanish Tragedy. - L., 1986.
55. Carr W. A History of Germany, 1815-1985. - L., 1987.
56. Carsten F.L. The First Austrian Republic, 1918-1938. L, 1986;
57. Clagg R. The Movement for Greek Independence. - L., 1976.
58. Clavin P. The Great Depression in Europe, 1929-1939. - L., 2000.
59. Cook M. The Persian Empire. - L, 1983.
60. Crawford S. C. The Evolution of Hindu Ethical Ideas. - Calcutta, 1974.
61. Creel H.G. The Origins of Statescraft in China. - Chicago; L., 1970.
62. Dark Valley, A. Panorama of the 1930s. - L., 2000.
63. Das V. Structure and Cognition: Aspects of Hindu Castes and Ritual. - Delhi, 1977.
64. Davies N. The Heart of Europe: A Short History of Poland. - L., 1986.
65. Davison R.H. Reform in the Ottoman Empire, 1856-1876. - L., 1963.
66. De Grand A. Fascist Italy and Nazi Germany: the «fascist» style of rule. - L., 1995;
67. Deny J. Reaction and reform 1793-1868. - N.-Y, 1968.
68. Dikshit K. B. Hulas and Late Harappan Complex in Western Uttar Pradesh. - Harappan Civilization. - New Delhi, 1982.

69. Dinwiddy J. R. *Radicalism and Reform in Britain, 1789-1850*. - L., 1992.
70. Doyle W. *The Oxford History of the French Revolution*. - Oxford, 1989.
71. Droz J. *Europe between Revolutions, 1815-1848*. - L., 1967.
72. Dutt N. K. *Origin and Growth of Caste in India. Vol I-II*. - Calcutta, 1968-1969; 1789-1880. - L., 1981.
73. Ejack F. *The Frankfurt Parliament, 1848-1849*. - L., 1968.
74. *European Unity in the Context of the Interwar Period* / Ed. P.M.R. Stirk. - L., 1989.
75. Evans E.J. *The Great Reform Act of 1832*. - L., N.-Y., 1983.
76. *Fascist Italy and Nazi Germany: Comparisons and Contrasts* / Ed. R. Bessel. Cambridge, 1996.
77. Fejti F. *The Opening of an Era, 1848*. - L., 1948;
78. Flora P. *State, Economy and Society in Western Europe, 1815-1975*. - L., 1983.
79. Forrest A. *The Spanish Civil War*. - L., 2000.
80. Fraser R. *Blood of Spain. An oral history of the Spanish Civil War*. - L., 1986.
81. Freeman K. *God, Man and State: Greek Concepts*. - L., 1952.
82. *From Bismarck to Hitler: the Problem of Continuity in German History* / Ed. J.C. Rihl. - L., 1970.
83. Fry G. K. *The Growth of Government. The Development of ideas about the role of the state and machinery and functions of government in Britain since 1780*. - L., 1979.
84. Furer-Haimendorf Ch., von. *Caste and Politics in South Asia. Politics and Society in India*. - L., 1963.
85. Gagarin M. *Drakon and Early Athenian Homicide Law*. - New Haven, 1981.
86. Gall L. *Bismarck: The White Revolutionary. Vol. 1-2*. - L., 1990.
87. Gardiner A. H. *Egypt of the Pharaohs*. - Oxford, 1961.
88. Geary D. *European Labour Protest, 1848-1939*. - L., 1981
89. Georges P. *Barbarian Asia and the Greek Experience*. - Baltimore, 1994.
90. Gernet J. *Ancient China: From the Beginnings to the Empire*. - L., 1968.
91. Ghirshman R. *Persia from the Origins to Alexander the Great*. - L., 1964.
92. Ghurye G. S, *Caste and Race in India*. - Bombay, 1969.
93. *Government and Society in France, 1814-1848* / Ed. I. Collins. - L., 1970.
94. Grigg J. *Lloyd George. From peace to war, 1912-1916*. - L., 1985.
95. Hamerow T.S. *Restoration, Revolution and Reaction: Economics and Politics in Restoration Germany (1815-1871)*. - L., 1958.
96. Hammond N. G. L. *A History of Greece to 322 B. C*. - Oxf., 1959.
97. *Harappan Civilization*. Ed. by Gregory L. Possehl. - New Delhi, 1982.
98. Harvie Ch., Matthew H. C. G. *Nineteenth-century Britain: A very short introduction*. - Oxford, 2000.
99. Hearder H. *Italy in the Age of Risorgimento*. - L., 1983;
100. Hinden J. *The Weimar Republic*. - L., 1984;
101. Hobsbawm £. *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality*. - L., 1990;
102. Howard M. *The First World War*. - Oxford, 2002.

103. Hyam R. *Britain's Imperial Century, 1815-1914*. - L., 1975.
104. Jacket E. *Hitler's Worldview. A blueprint for power*. - Cambridge (Mass.), 1972.
105. Jackson V. *The Politics of Depression in France, 1932-1936*. - Cambridge, 1985;
106. James Gregor A. *Young Mussolini and the Intellectual Origins of Fascism*. - Berkeley, 1979.
107. Jelavich B. *The Establishment of the Balkan National States, 1804-1920*. L., - 1977.
108. Joll J. *Europe since 1870*. - L., 1973;
109. Kennedy P. *The Rise of Anglo-German Antagonism, 1860-1914*. - L., 1980;
110. Kerry J.K. *A History of Scandinavia*. - L., 1979;
111. Kershaw I. *Hitler, 1889-1936: Hubris*. - L., 1991;
112. Kershaw I. *Hitler, 1936-1945: Nemesis*. - L., 2000.
113. Kidder J.E. *Japan before Buddhism*. - N. Y.; Washington, 1966.
114. Kindleberger Ch. *The World in Depression, 1929-1939*. - Harmondsworth, 1987.
115. Kirby D. *The Baltic World, 1772-1993*. - L., 1995;
116. Kitchen K.A. *The Third Intermediate Period in Egypt (1100-650 B.C.)*. - Warminster, 1986.
117. Kitchen M. *Europe Between the Wars*. - L., 1990.
118. Klass M. *Caste: The Emergence of the South Asian Social System*. - Philadelphia, 1980.
119. Klengel H. *Syria 3000 to 300 B.C.* - B., 1992.
120. Kochan L, Abraham M. *The Making of Modern Russia*. - L., 1983;
121. Kushner D. *The Rise of Turkish Nationalism, 1876-1903*. - L., 1977.
122. Larsen M. T. *The Old Assyrian City-State and its Colonies*. - Copenhagen, 1976.
123. Liddell Hart B. *History of the First World War*. - L., 1934, 1972;
124. Lindemann A. *Anti-Semitism before the Holocaust*. - L., 2000.
125. Littleton A. *The Seizure of Power: fascism in Italy, 1919-1929*. - L., 1973, 1987.
126. Loewe M. *Everyday Life in Early Imperial China during the Han Period 202 B. C-A. D. 220*. - L., 1968.
127. Lohia R. *The Caste System*. - Hyderabad, 1964.
128. Macartney C. A. *Independent Eastern Europe: A History*. - L., 1962.
129. Mack Smith A. *Mussolini*. - L., 1981;
130. Magraw R. *France, 1815-1914: The Bourgeois Century*. - L., 1983;
131. Maity S.K. *The Imperial Guptas and Their Times (ca. A.D. 300-550)*. - Delhi, 1975.
132. Mallowan M.E.L. *Early Mesopotamia and Iran*. - N.Y., 1965.
133. McManners J. *Church and State in France, 1870-1914*. - L., 1972.
134. McMillan J. *Twentieth Century France: Politics and Society*. - L., 1985, 1992.
135. McPhee P. *A Social History of France, 1780-1880*. - L., 1992.
136. Morgan Ph. *Fascism in Europe, 1919-1945*. - L., 2002.

137. Morris I. *Burial and Ancient Society: The Rise of Greek City-State.* - Cambridge, 1989.
138. Mosse W.E. *The European Powers and the German Question, 1848-1871.* - L., 1958.
139. Mowat Ch.L. *Britain Between the Wars, 1918-1940.* - L, 1955, 1987 (5ed.);
140. Mukerjee R. K. *A History of Indian Civilization.* - Bombay, 1956.
141. Mutton P.H. *The Cult of Revolutionary Tradition.* - L., 1981;
142. Namier L.B. *1848: the Revolution of the Intellectuals.* - L., 1945
143. Ober J. *The Athenian Revolution: Essays on Ancient Greek Democracy and Political Theory.* - Princeton, 1999.
144. Okey R. *Eastern Europe, 1740-1985.* - L., 1982;
145. Olmstead A.T. *History of Assyria.* - Chicago, 1951.
146. Olmstead A.T. *History of the Persian Empire.* - Chicago, 1959.
147. Ostwald M. *From Popular Sovereignty to the Sovereignty of Law.* - Berkeley, 1986
148. Peukert D. *The Weimar Republic: the crisis of classical modernity.* - L., 1991;
149. Pflanz O. *Bismarck and the Development of Germany: The Period of Unification, 1815-1871.* - L, 1963.
150. Pilbeam P. *The French Revolution of 1830.* - L., 1971;
151. Pilbeam P. *The Middle Classes in Europe, 1789-1914.* - L., 1990.
152. Plessis A. *The Rise and Fall of the Second Empire, 1852-1871.* - L., 1985.
153. Polonsky A. *The Little Dictators: the History of Eastern Europe since 1918.* - L., 1975.
154. Posseht G. L. *Harrapaa Civilization: A Contemporary Perspective.* - Harappan Civilization. - New Delhi, 1982.
155. Postgate J.N. *Early Mesopotamia: Society and Economy at the Dawn of History.* - L.; N.Y., 1992.
156. Preston P. *Franco. A biography.* - L., 1994.
157. Price R. *The Revolutions of 1848.* - L., 1988;
158. Redford D. *Egypt, Canaan and Israel in Ancient Times.* - Princeton, 1994.
159. *Revolution and Reaction, 1848 and the Second French Republic / Ed. R. Price.* - L, 1975;
160. Reynolds D. *Brittania Overruled: British Policy and World Power in the Twentieth Century.* - L., 1991.
161. Riall L. *The Italian Risorgimento, State, Society and National Unification.* - L., 1994.
162. Ribeiro de Menses F. *Franco and the Spanish Civil War.* - L., 2001;
163. Rihl J.C. *The Kaiser and his Court.* - L., 1995.
164. Robbins K. *The Eclipse of a Great Power. Modern Britain, 1870-1975.* - L., 1983;
165. Robinson E. W. *The First Democracies: Early Popular Government outside Athens.* - Stuttgart, 1997.
166. Rutter O. *Regent of Hungary. The Authorized Life of Nicholas Horthy.* - L., 1938.
167. Sagar S. L. *Hindu culture and caste System in India.* - Delhi, 1975.
168. Sankalia H.D. *Prehistory and Protohistory in India and Pakistan.* - Bombay, 1962.
169. Schama S. *Citizens.* - L., 1989.
170. Schroeder P. *The Transformation of European Politics, 1763-1848.* - L, 1994.
171. Schuker S.A. *The End of French Predominance in Europe: The Financial Crisis of 1924 and the adoption of the Dawes Plan.* - Chapel Hill, 1976.

172. Sharma J.R. Republics in Ancient India: ca. 1500-500 B.C. - Leiden, 1968.
173. Sharma R.Sh. Aspects of Political Ideas and Institutions in Ancient India. - Delhi, 1991.
174. Sharp A. The Versailles Settlement. - L., 1991;
175. Social Change and Political Development in Weimar Germany / Ed. R. Bessel, E.J. Feuchwanger. - L.,1981.
176. Society and Politics in the Age of the Risorgimento / Ed. J.A. Davis, P. Ginsborg. - L.,1991;
177. Srinivas M. N. India: Social Structure. - Delhi, 1980.
178. Stem F. Gold and Iron: Bismarck, Bleichreder and the Building of the German Empire. - L., 1971;
179. Stevenson J., Cook C. Britain in Depression. Society and Politics, 1929-1939. - L., 1994.
180. Stockton D.The Classical Athenian Democracy. - Oxf.,1991.
181. Stolper M. W. Entrepreneurs and Empire: The Murasu Archive, the Murasu Firm and Persian Rule in Babylonia. - Istanbul, 1985.
182. Stone N. Europe Transformed, 1878-1916. - L., 1983;
183. Stone N. The Eastern Front, 1914-1917. - L, 1975.
184. Strachan N. The First World War, Vol. 1: To Arms. - Oxford, 2001;
185. Stroud R. S. Drakon's Law on Homicide. - Berkeley, 1968.
186. The Cambridge History of China. Vol. 1. The Ch'in und Han Empires 221 B.C. - A.D. 220. Ed. by D.Twitchett and M.Loewe. - L.-N.Y., 1986.
187. The Cambridge history of Iran. Vol. 1: The Land of Iran/Ed. W. B. Fischer. Cambridge, 1968. Vol. 2: The Median and Achaemenian Periods. / Ed. I. Gershevitch. - Cambridge, 1985.
188. The Cambridge History of the Early Inner Asia/Ed. D. Sinor. - Cambridge, 1990.
189. The European Right. A Historical Profile / Ed. H. Rogger, E.Weber. - Berkeley, 1966;
190. The French Revolution and the Creation of Modern Political Culture / Ed. K. Baker (vol. I, IV), C. Lucas (vol. II), F. Furet, M.Ozouf (vol. III). - L., 1987-1994.
191. The Great Disorder: Politics, Economics and Society in the German Inflation / Ed. G. Feldman. - Oxford, 1993.
192. The Treaty of Versailles. A Reassessment after Seventy-Five Yea's / Ed. M. Boemeke, G.D. Feld-man, E. Glaser. - Cambridge,1995.
193. Wallace R. W. The Areopagos Council, to 307 B. C. - Baltimore, 1989;
194. Webster T. B. L. Athenian Culture and Society. - Berkeley, 1973.
195. Wehler H.-U. The German Empire, 1871-1914. - L., 1985
196. Weimar: Why Did German Democracy Fail? / Ed. 1. Kershaw. - L., 1990;
197. Wheeler M. Early India and Pakistan to Ashoca. - L., 1959.
198. Wheeler M. The Indus Civilization. - Cambridge, 1968.
199. Wnrfock D. Parliament and the people. 1780-1970. - Newport, 1970.
200. Zeldin T. France 1848-1945. - L., 1973;
201. Zinkin T. Caste Today. - L., 1962.

Публікації у фахових виданнях

1. Адо А.В. Аграрное законодательство Учредительного Собрания и крестьянское движение во Франции в 1790 г. // ННИ. – 1957. - №2.
2. Андреев М. Недвижимая собственность в Риме до XII таблиц // ВДИ. – 1955. - №1. – С.142-146.
3. Бабанцев Н.Ф. Некоторые вопросы государственного строя Германской империи (1871-1911) // Вестник ЛГУ. – Серия “Экономика, философия, право”. – 1972. - №11. – Вып.2.
4. Барг М.А. Карл I Стюарт. Суд и казнь // ННИ. – 1970. - №6.
5. Бобылева С. И. К вопросу о генезисе германского фашизма // Вопросы германской истории. Германский фашизм: история и современность. – Днепропетровск: Днепрпетр. госуд. ун-т, 1983.
6. Бонгард-Левин Г.М. Республики в древней Индии (Проблематика и основные материалы) // Вестник древней истории. – 1966. - №3.
7. Боронбеков С. Основные ценности ислама – объекты охраны шариата // Государство и право. – 2003. - №2.
8. Брехт А. О государственном устройстве Веймарской республики и вопросы ее политической системы // Проблемы формирования и развития политической системы буржуазных обществ. – Свердловск, 1984.
9. Вайсман А.С. Конституция ФРГ и ее эволюция // Ученые записки ВЮЗИ. Вып. 21. Ч. II. – 1970.
10. Вигасин А.А. «Уста о рабах» в Артахаштре Каутильи // ВДИ. – 1976. - №4.
11. Воронков В.И. ПСЛ - «вызволене» и польская конституция 1921 года // Советское славяноведение. – 1978. - № 6.
12. Горошкова Г.Н. Ликвидация буржуазно-демократических порядков в Германии в годы фашизма // Вопросы истории. – 1962. - № 2.
13. Гюнтер Р. К развитию социальной и имущественной дифференциации в древнейшем Риме // ВДИ. – 1959. - №1. – С.52-83.
14. Иванова И.К. Палата лордов на рубеже XXI века // Государство и право. – 2003. - №6.
15. Ивонин Ю.Е. Абсолютизм в Германии в XVII-XIX вв. // ННИ. – 1990. - №4.
16. Ивонин Ю.Е. Абсолютизм в Германии в XVII-XIX вв. // Новая и новейшая история. – 1990. - №4.
17. Игнатенко А.В. О начале государственности в Риме (к вопросу о возникновении политической власти) // Античная древность и средние века: Вопросы социально-политического развития. Сб. научн. Трудов. – Свердловск, 1988.
18. Ильин Г.Ф. Основные проблемы рабства в Древней Индии // История и культура Древней Индии. – М.1963.
19. Исаев И.А. Революционная психология и революционная законность (Российский опыт 1917 г.) // Государство и право. – 1995. - №11.
20. Исламов Т.М. Империя Габсбургов. Становление и развитие. XVI-XIX вв. // ННИ. – 2001. – №2.

21. Кастель Е.Р. Федерализм и становление буржуазного государства в Германии (1815 – середина 1860-х гг.) // Правоведение. - 1992. - №4.
22. Ковалев А. М. Современное состояние Конституции V республики во Франции (проблемы реформы конституции) // Государство и право. – 1997. - № 4.
23. Козлихин Н.Ю. Высшие органы власти США в годы “Нового курса” (1933-1939) // Правоведение. – 1981. - №4.
24. Конституция Французской республики // Советское государство и право. – 1947. - № 7.
25. Котова Е.В. Династия Габсбургов // ННИ. – 1991. - №4.
26. Крашенинникова Н.А. Происхождение права Древней Индии // Правоведение. – 1977. - №1.
27. Кремер И.О. Некоторые аспекты политической системы ФРГ (1949-1969) // Ежегодник германской истории. - 1969, 1970.
28. “Круглый стол” Французская революция XVIII в. и буржуазия // ННИ. – 2002. - №1.
29. Крючкова О.В. Новые материалы о деятельности континентального конгресса //
30. Американский ежегодник. 1975. – М., 1975.
31. Лисневский Э. В. Конституционная реформа в Великобритании 1911 года // Известия Северо-кавказского научн. центра высш. школы. Серия обществ, наук. – 1974. - № 1.
32. Малов В.Н. Людовик XIV: опыт психологической характеристики // ННИ. – 1996. - №6.
33. Манфред А.З. О природе якобинской власти // Вопросы истории. – 1969. - №5.
34. Марченко М.Н. Соотношение законодательной и исполнительной властей в государственном механизме Германии 30-х гг. // Вестник МГУ. Серия «Право». – 1994. - №5.
35. Марченко М.Н. Судебная власть в политической системе Германии 30-40-х годов // Вестник Московского ун-та. Сер II. Право. – 1995. - № 1.
36. Немировский А.И. К вопросу о времени и значении центуриатной реформы Сервия Туллия // ВДИ. И- 1959. - №2.
37. Остапенко Г.С. Британская монархия от Эдуарда VIII до Елизаветы II // ННИ. – 2000. - №4,5.
38. Остапенко Г.С. Наследники Королевы Виктории и первые британские монархи XX в.: Эдуард VII и Георг V // ННИ. – 1999. - №6.
39. Паршиков А.Е. Организация суда в Афинской державе // ВДИ. – 1974. - №2.
40. Плешков В.Н. Первый континентальный конгресс (1774 г.) // Вопросы истории. – 1976. - №6.
41. Прокопьев В. П. Государственный аппарат Германской империи и монополистический капитал в 1914-1918 гг. // Вестник ЛГУ. – 1972. - № II. – Серия «Экономика, философия, право». Вып 2.
42. Редер Д.Г. Законодательство в Древнем Египте // Культура Древнего Египта. – М., 1976.
43. Саликов М.С. Взаимоотношения штатов в системе федерализма // Государство и право. – 1997. - №9.

44. Согрин В.В. Образование Североамериканского государства: новое прочтение // ННИ. – 2002. - №?
45. Сытин С.Л. Закон Ле Шапелье в оценке современников // ННИ. – 1969. - №4.
46. Сюкияйнен Л.Р. Шариат: религия, нравственность, право // Государство и право. – 1996. - №8.
47. Тишик Б., Ригіна О. Перша чинна Конституція світу – історія прийняття (до 220-ти річчя Конституції США) // Право України. – 2007. - №8.
48. Тишик Б. Про демократичні революції в країнах Східної Європи (1989 – 1991) // Львів: Вісник Львівськ ун-ту. Вип. 30. - 1993.
49. Томсинов В.А. Государственный строй Англии накануне революции 1640-1660 гг. // Вестник МГУ. Серия 11 Право. – 2006. - №3,5.
50. Топорнин Б.Н. Возникновение и развитие Национального фронта в Чехословакии // Советское государство и право. – 1965. - № 3.
51. Топорнин Б.Н. К вопросу о возникновении и развитии народно-демократического государства в Чехословакии (1945-1948) // Новая и новейшая история. – 1964. - № 6.
52. Тырсенко А.В. От Просвещения к революции. Общественно-политические взгляды Сийеса // ННИ. – 2001. - №5.
53. Ушаков В.А. “Статьи Конфедерации и вечного союза” – первая американская конституция // Проблемы всеобщей истории. – М.,1973.
54. Хорошев А.В. Карл I Стюарт и парламент // ННИ. – 2005. - №1.
55. Черниловский З.М. Великая хартия вольностей // Вопросы политической организации рабовладельческого и феодального общества. – Свердловск,1984.
56. Штарський М. Юзеф Пілсудський: Факти і міфи // Український історичний журнал – 1992. - №4-5.
57. Шугаев А.С. Эволюция основных положений конституций Франции (1875-1958 гг.) // Государство и право зарубежных стран. № 2. – М., 1959.
58. Юртаева Е.А. Государственный Совет в России (1906-1917 гг.) // Государство и право. – 1996. - №4.
59. Якобсон В.А. «Кража» и «грабеж» по законам Хаммурапи // Палестинский сборник. – Вып. 26. – М.,1978.
60. Якобсон В.А. Возникновение писаного права в Древней Месопотамии // ВДИ. – 1984. - №4.
61. Якобсон В.А. Некоторые проблемы исследования государства и права древнего Востока // Народы Азии и Африки. – 1984. - №2,3.

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Британського Парламенту [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.parliament.uk/>
2. Офіційний сайт Бундестагу Німеччини [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bundestag.de/>
3. Офіційний сайт Сенату США [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.senate.gov/>
4. Офіційний веб-сайт Палати Представників США [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.house.gov/>
5. Офіційний веб-сайт Парламенту Республіки Франція [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.parlement.fr/index.html>

6. Офіційний веб-сайт Президента США [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.whitehouse.gov/>
7. Право України [Елект. ресурс.]. – Режим доступу :<http://pravoua.com.ua/ua/index.php?linkmy=golovna>.
8. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
9. Національна парламентська бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http //www uplu kiev ua](http://www.uplu.kiev.ua)
10. Державна науково-технічна бібліотека України (Київ) [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http//www gutb/ u-t/ org](http://www.gutb/ u-t/ org)
11. Одеська державна наукова бібліотека ім. М. Горького [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http//www ognb odessa ua](http://www.ognb.odessa.ua)
12. Харківська державна наукова бібліотека ім.В.Г. Короленка [Електронний ресурс] – Режим доступу:[http:// korolenko/ kharkov](http://korolenko/kharkov)